

Az Europol válasza

Összefoglalás Mindent egybevetve az Europol egyetért az ellenőrzési jelentésben megfogalmazott megállapításokkal és ajánlásokkal, amelyek az Europol megbízatásának és feladatkörének további erősítése céljából előmozdítják a jelenleg zajló társjogalkotási folyamatot. A Számvevőszék kiemeli az ügyvitel terén a nem uniós együttműködő partnerekkel és magánszereplőkkel folytatott információcsere iránti igényt, valamint a nagyméretű és összetett adatkészletek innovatív eszközökkel történő eredményes és hatékony kezelését az uniós tagállamok bűnüldöző hatóságainak eredményes és hatékony támogatása érdekében. Az Europol támogatásának értékelése a főbb tevékenységekre, például a közös akciónapokra és az operatív munkacsoportokra irányul, amelyek célja a súlyos és szervezett bűnözést folytató nagy értékű célpontok tevékenységének felszámolása. Az Europol Migráncscsempészség Elleni Küzdelem Európai Központjának legfontosabb tevékenységeiről összefoglalást nyújt az Europol honlapja, ahol egyúttal a Központ éves jelentései is megtalálhatók. A Számvevőszék által az ellenőrzés keretében végzett felmérésben a tagállamoktól és nem uniós együttműködő partnerektől kapott válaszok 80%-a alapján legalább 7-es az Europol által nyújtott stratégiai és operatív támogatással való elégedettség szintje (1-től 10-ig terjedő skálán). Egyúttal a válaszok 87%-a esetében volt legalább 7-es az Europol által nyújtott tájékoztatással való elégedettség szintje. Az Europol számára mindez bizonyítja, hogy a Migráncscsempészség Elleni Küzdelem Európai Központja kézzelfogható hatást gyakorol a tagállamok és harmadik országok erőfeszítéseire. A jelenleg folytatott teljesítménymérési tevékenységeken túl nem megvalósítható a személyi állomány egy részének átcsoportosítása statisztikai adatok (például a letartóztatások száma) gyűjtésére, valamint a tagállamokkal és harmadik országokkal közös ellenőrzésére. Az Europol várakozással tekint az uniós interoperabilitási menetrend és mindazon kapcsolódó tevékenységek végrehajtása elé, amelyek hozzájárulnak majd az Europol napi munkája során igénybe vett adatforrások körének bővítéséhez.

VI A külső adatforrások használata az erre vonatkozó jogi felhatalmazástól függ. Lásd még az Europol 33., 36. és 37. pontra adott válaszait.

VII Az Europol az uniós interoperabilitási menetrend rá eső részének végrehajtásához kidolgozta a saját uniós interoperabilitási tervét. A terv felvázolja az Europolnál végrehajtandó tevékenységeket, a határregisztrációs rendszerre (EES), az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszerre (ETIAS), a Harmadik Országbeli Állampolgárok Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszerére (ECRIS-TCN rendszer), a Schengeni Információs Rendszerre (SIS), a Vízuminformációs Rendszerre (VIS) és az európai ujjnyomat-azonosító rendszerre (Eurodac), valamint a nem kifejezetten az interoperabilitási menetrendben foglalt tevékenységekre (például a prümi mechanizmus, az Európai Rendőrségi Nyilvántartási Indexrendszer automatizált

adatcsere-folyamata) vonatkozó határidőkkel, felelősségi körökkel és a közöttük lévő kölcsönös függési viszonyokkal együtt.

IX Az Europol az adott ügyben felmerülő egyedi igények alapján, a rendelkezésre álló eszközökkel és erőforrásokkal támogatja a tagállamokat. Az Europol rámutat arra, hogy a tagállamok és a nem uniós partnerek körében nagyfokú az elégedettség az Europol által nyújtott támogatással, ami bizonyítja, hogy az Europol ellátja azon feladatát, hogy támogassa a tagállamokat a súlyos és szervezett bűnözés megelőzésében és leküzdésében.

X Az Europol az összes ajánlást elfogadja.

25 Az Europol rá kíván mutatni arra, hogy az is a munkájának célja, hogy a lényeges adatok maradéktalanul a tagállamok rendelkezésére álljanak.

28 Uniós bűnügyi tájékoztatási csomópontként betöltött szerepéből következik, hogy az Europol információcsere-platformot biztosít, amelyen akkor működik közre, amikor stratégiai és operatív elemzésre, valamint uniós szintű támogatásra van szükség, ezzel párhuzamosan pedig két- és többoldalú információcsere is zajlik a tagállamok és harmadik felek között. A Biztonságos Információcsere Hálózati Alkalmazásban (SIENA) zajló kétoldalú üzenetváltások sem minőségi, sem mennyiségi szempontból nem befolyásolják az Europollal folytatott információcserét.

33 Az Europol szorosan együttműködik az Interpollal, és már közvetlen hozzáféréssel rendelkezik a második generációs Schengeni Információs Rendszerhez (SIS II), és közvetett hozzáférése van az Eurodac-, az utasnyilvántartási adatállományban foglalt és az előzetes utasinformációs adatokhoz. Az Europol jelenleg azon dolgozik, hogy hozzáférést szerezzen a Vízuminformációs Rendszerhez (VIS). További releváns külső adatbázisok, például a határregisztrációs rendszer használata az uniós interoperabilitási menetrend keretében valósul meg, amiben az Europol kiemelt szerepet tölt be. Emellett a prűmi mechanizmushoz való hozzáférés biztosítását is mérlegelhetné a jogalkotó.

36 Az Eurodac rendszer a nemzeti szinten lefolytatott menekültügyi eljárás támogatására jött létre. Emellett az Eurodac-rendelet 21. cikke szerint az Eurodac csak akkor kérdezhető le, „ha az Europol számára műszakilag és jogilag hozzáférhető bármely információfeldolgozó rendszerben tárolt adatok összehasonlítása nem vezetett az érintett személyazonosságának a megállapításához”.

Az utas-nyilvántartási adatállományról szóló irányelv 10. cikke szerint „[a]z Europol ilyen megkeresést nyújthat be, amennyiben ez feltétlenül szükséges ahhoz, hogy támogatni és erősíteni tudja a tagállamok fellépését valamely konkrét terrorista bűncselekmény vagy súlyos bűncselekmény megelőzése, felderítése vagy nyomozása tekintetében, amennyiben az Europol hatásköre [...] kiterjed az adott bűncselekményre.” Az Europolnak eleget kell tennie a „feltétlen szükségesség” feltételének, így véletlenszerű mintavételre alapuló rendszeres vagy szisztematikus ellenőrzésre nincs lehetőség.

37 2021 márciusában az európai adatvédelmi biztos véleményt nyilvánított az Europol-rendelet 39. cikkének vonatkozó rendelkezései szerinti előzetes konzultációról. Mivel a VIS közigazgatási adatbázis, az Europolnak központi hozzáférési pontot kell létrehoznia, és teljesítenie kell az európai adatvédelmi biztos által meghatározott követelményeket, mielőtt hozzáférhetne a VIS-hez. Az Europol 2021-ben kiemelt feladatának tekinti, hogy hozzáférést szerezzen a VIS-hez.

40 A QUEST rendszer létrehozásával a tagállami bűnüldöző szervek tagjai saját nemzeti információs rendszerüket használva hozzáférhetnek az Europol adataihoz, és kereshetnek köztük. A QUEST+ kezdeményezés keretében további fejlesztések várhatók, amelyek révén a tagállamok elemzési projektek adatait kérdezhetik majd le a „találat/nincs találat” lekérdezési rendszerben.

41 Jelenleg mérlegelés alatt áll az Europol-rendelet rendelkezéseinek módosítása annak érdekében, hogy az uniós tagállamok az Europollal közösen végzendő elemzés céljából hozzáférést kapjanak.

45 Az Europol hangsúlyozza, hogy a Frontexnek teljesítenie kell a végrehajtási lépéseket ahhoz, hogy személyes adatokat fogadhasson.

48 Az innovatív informatikai lehetőségek használatát illetően az Europol köti az Europol-rendelet 39. cikkének rendelkezései, amelyek szerint előzetes konzultációt kell folytatnia az európai adatvédelmi biztossal. A jogalkotó az Europol-rendelet módosításainak jelenleg zajló felülvizsgálata keretében mérlegelheti olyan mechanizmus kialakítását, amely egyidejűleg szolgálja a gyors műveleti reagálás és az adatvédelem érdekét. A tervezett fejlesztéshez és a gépi tanulási eszközkészletnek (mesterséges intelligencia) az Europol magas szintű operatív munkacsoportjánál való felhasználásához kapcsolódó közelmúltbeli példa alapján az Europol-rendelet 39. cikke szerinti jelenlegi eljárás az akta megnyitásától számítva immár nyolc hónapja tart (és még nem zárult le). Ilyen határidők mellett aligha lehet eredményes választ adni a szervezett bűnözés – ezen belül a kiberbűnözés – és a terrorizmus jelentette fenyegetésre.

52 (1) Az Europol a migrációs csomópontokon végzett alapos biztonsági ellenőrzésekkel is támogatja a tagállamokat. Ezenkívül az Europol támogatásával folytatott ügyek az Unión belüli úgynevezett továbbutazásokra összpontosítanak az irreguláris migrációt elősegítő bűnszervezetek felszámolása érdekében.

54 Az innovatív eszközök, például a mesterséges intelligencia érzékeny műveleti tevékenységek teljesítménymérésre való használatához az Europol-rendelet 39. cikke szerint előzetes konzultációt kellene folytatni az európai adatvédelmi biztossal. Mindazonáltal az Europolnak nem áll módjában az éves költségvetéséből és a hozzá tartozó létszámtervből jelentős pénzügyi forrásokat és emberi erőforrásokat fordítani jelentéstételi mechanizmusokra. A jelenleg folytatott teljesítménymérési tevékenységeken túl nem megvalósítható a személyi állomány egy részének átcsoportosítása statisztikai adatok (például a letartóztatások száma) manuális gyűjtésére, valamint a tagállamokkal és harmadik országokkal közös ellenőrzésére.

Emellett kétséges, hogy az ilyen jelentési mechanizmusokra való forrásráfordítás eredményeképpen megbízható minőségi adatok születnének, hivatkozással a Számvevőszék 57. pontban megfogalmazott észrevételére az Eurostat által tett kísérletekről.

55 2019-ben az Europol 9426 operatív jelentést, továbbá 313 stratégiai és tematikus jelentést készített, az operatív jelentések több mint fele (5322) pedig a súlyos és szervezett bűnözéssel foglalkozott. A tagállami eredmények gyűjtése és ellenőrzése jelentős forrásráfordítást és a prioritások átalakítását igényelné az Europol és a tagállamok részéről egyaránt. Az Europol szerepe az, hogy támogassa a tagállamokat, és egyértelműen bebizonyosodott, hogy a tagállamok elégedettek az Europol által kínált termékekkel és szolgáltatásokkal.

56 Lásd az 54. pontra adott választ.

58 Lásd az 54. pontra adott választ.

60 Az Europol működteti az EMPACT-platformot (Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegtettség Ellen), és végrehajtja a hozzá tartozó operatív cselekvési terveket.

62 Az Europol az okmányokkal való visszaéléssel kapcsolatos elsőbbségi ügyek és a pénzügyi adatok elemzésével érintett elsőbbségi ügyek számáról is gyűjtött adatokat.

Az okmányokkal való visszaélés és a pénzmosás terén a teljesítménymutatók elérése az ehhez kapcsolódóan nemzeti szinten folytatott tevékenységektől függ.

Az Europol kiemeli, hogy a szélsőséges internetes tartalmakkal foglalkozó uniós egység (EU IRU) ugyanazokban az években túlteljesítette a céljait az online terrorista tartalom tekintetében (az EU IRU kiemelt feladata) annak ellenére, hogy más feladatokat is el kellett látnia (például uniós válsághárítás, az online terrorista tartalomról szóló rendelet) a rendelkezésére álló erőforrások szabta kereteken belül. Az összes értékelt internetes tartalmat tekintve az EU IRU megközelítőleg 1%-nak megfelelő mértékben maradt el a céltól.

65 Az erőforrás-hatékonyságot, az ügyek mennyiségét és a rendelkezésre álló erőforrásokat illetően nem dokumentálnak maradéktalanul minden (az adott ügy elsőbbségi besorolásával kapcsolatos döntéshez vezető) lépést. Nagy értékű célpontokról és a kapcsolódó operatív munkacsoportokról alapos értékelés zajlik. Az operatív adatokat az Europol-rendelet 19. cikkében rögzített adattulajdonjogi elvre tekintettel nem lehetett a Számvevőszék rendelkezésére bocsátani.

66 Az Europol rámutat arra, hogy az ügyek kezeléséhez rendelkezésre álló erőforrásai a szóban forgó időszakban nem változtak.

69 A Délkelet-európai Rendészeti Központtal (SELEC) kapcsolatosan megjegyzendő, hogy négy SELEC-tagország uniós tagállam, így az Europol szerves részét képezi, míg a másik hét SELEC-tagország az Europol együttműködő partnere, így harmadik félként összekötő irodai képvisellel is rendelkezik az Europolnál (Bosznia és Hercegovina

kivételével). Ennek megfelelően már a SELEC összes tagja közvetlenül részt vesz az Europol együttműködési keretében. Ugyanez elmondható a Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezmény tizenkét részes feléről is. Emellett az Europol a balti uniós tagállamok révén közvetlenül hozzáfér a BALTCOM hálózathoz.

70 Az ilyen munkamegállapodásokkal kapcsolatos tárgyalások megkezdése az Europol igazgatótanácsa által 2020 júniusában jóváhagyott, 2021–2024 közötti időszakra vonatkozó külső stratégiával összhangban halad.

1. ajánlás: Az Europol elfogadja ezt az ajánlást.

2. ajánlás: Az Europol elfogadja ezt az ajánlást.

79 Lásd az 54. pontra adott választ.

80 Lásd a 62. pontra adott választ.

3. ajánlás: Az Europol elfogadja ezt az ajánlást.

A 3. ajánlás a) pontja: Mivel a tagállamok és a nem uniós partnerek jogilag nem kötelesek erre vonatkozó információkat közölni, az Europol ösztönzi majd őket erre.

A 3. ajánlás b) pontja: A kért mutatók eredményes kialakításához meg kell oldani a 62. pontra adott válaszban említett helyzetet.

81 Lásd az összefoglalás IX. pontjára adott választ.

82 Az Europol a külső kapcsolataiban strukturált megközelítést követ az Europol-igazgatótanács által jóváhagyott külső stratégiája alapján. Az Europol a legnagyobb uniós szintű bűnüldözési együttműködési platform. Például a SELEC-tagországok részt vesznek az Europol együttműködési keretében (lásd a 69. pontra adott választ).

4. ajánlás: Az Europol elfogadja ezt az ajánlást.

A 4. ajánlás b) pontja: Az erőforrásokkal kapcsolatos szempontokra figyelemmel előfordulhat, hogy nem valósítható meg minden döntés rögzítése és a rangsorolással kapcsolatos nyilvántartás vezetése az összes ügynél. Az Europol következetes rangsorolási eljárást alkalmaz, különösen a nagy értékű célpontok és az operatív munkacsoportok esetében.